

την ανακάλυψαν. Είναι λυπημένη, όχι γιατί της πήρανε το καλιό άντρίκιο παλτό και τις δέκα όχτώ κορῶνες με τὰ ἑκατὸν εἰκοσι κοσαράκια. Λυπᾶται πὺδ πολὺ πὺδ ἔχασε τὴ νυφίτσα της. Θὰ πεθάνει, συλλογιέται, ἀπὸ τὴν πείνα. Στὸ χιόνι δὲ βρῖσκει τίποτα.

"Όσο γιὰ τὴν εἶδηση πὺς θὰ τὴ βάλουν σὲ σωφρονηστῆριο ἀνηλίκων, δὲν τὴ νιάζει. Αὐτὴ θὰ βρεῖ εὐκαιρία πάλι νὰ τὸ σκάσει.

"Ἡ Ἄννελόρα εἶναι ἕνα παρὰξενό κορίτσι.

Δὲ θὰ μείνει ποτές κλειστή σ' ἕνα σωφρονηστῆριο κρύο και σοβαρό. Μεγαλήτερον φυλακὴ ἀπὸ τὴς ἀληθινῆς φυλακῆς, σκέφτεται. Ἡ Ἄννελόρα θὰ τὸ σκάσει. Θὰ βρεῖ πάλι ἄλλο χωριὸ και ἄλλο δῖσος γιὰ νὰ στήσει τὸ λημέρι της.

Μὰ τὴ νυφίτσα της, τὴν καστανὴ βελουδένια νυφίτσα της; Αὐτὴ κλαίει γιὰ πάντα. Μὲ πικρὰ δάκρυα. Κι ὅλοι νομίζουν πὺς εἶναι μετάνοιας δάκρυα.

ΣΙΤΣΑ ΚΑΡΑ'ΙΣΚΑΚΗ

ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

—2 (*

"Ένας ἄλλος ποιητής, ἀπὸ τοὺς νέους, πὺδ βγήκε στὴ δημοσιότητα ὄρμος, ἀμέσως με τὸ πρῶτο του βιβλίο, εἶναι ὁ Ἄθάνας. Τραγουδῆσε με ζηλευτὴ χάρη τὴ ζωὴ τῆς ἐπαρχίας, τῆς ἑλληνικῆς ἐπαρχίας, πὺδ ἔχει ἰδιαιτερο χρώμα, δικὴ της μορφὴ και παρὰδοση. "Έτσι βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ ζωντανέψη τὰ παλιά. νὰ φανερώση τὴν ἀπλότητα τῆς παραμυθμένης ζωῆς, νὰ ζωγραφίσῃ με τρόπο παραμυθένιο τὸ πατρικὸ σπίτι, τὴ ζεστὴ γωνιά, τὴ γαλήνη τῆς μητρικῆς γῆς, τὴ χαρὰ τοῦ περιβολιοῦ και τοῦ κάμπου, τὴν ἀγάπη τῆς μάνας, τὴν ἀδερφικὴ στοργή, τὸν ξενιτεμό, τὴν πίκρα τῆς νοσταλγίας, τὴ γλύκα τοῦ γυρισμοῦ.

"Έγραψε ἀκόμα και στίχους καθαντὸ πατριωτικούς, συγκινητικούς, με θέμα τὴ μικροσιατικὴ ἐκστρατεία, γιατί φαίνεται πὺς εἶδε με τὰ μάτια του και παρακολούθησε τὴν καταστροφή. Σὰν τὸν ποιητὴ Κυριαζῆ και ὁ Ἄθάνας ἐμπνέεται ἀπὸ τὴ ζωὴ γενικὰ τῆς Ρούμελης και ἐιδικώτερα τοῦ χωριοῦ του, πὺδ κάτου ἀπὸ τὸν ἴσκιο τοῦ παλιοῦ Κάστρου, κοιμάται ἀνάμεσα στὰ νερά τῆς Πάτρας και τοῦ Μεσολογιοῦ, ἐκεῖ στὸ κανάλι τοῦ Κορινθιακοῦ, χλοῖσμένο καθὼς εἶναι και χαριτωμένο, φορτωμένο ἀπὸ θύμηση και παλιά ἱστορία.

"Ἡ λύρα τοῦ Ἄθάνα, ὅσο κι ἂν εἶναι φροντισμένος ὁ σκοπὸς της, ἔχει κάτι τὸ πρωτόγονο και τὸ ἄδολο. Ταιριάζει μαζὶ τὸ ρομαντισμὸ και τὸν κλασικισμὸ στὴν πὺδ ἀπλή τους ἔκφραση. Παίρνει ζωὴ ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ πλάση και τῆς χαρίζει ψυχὴ.

Τὴν ψυχὴ αὐτὴ, πὺδ ζητοῦμε, ἀπὸ τὴν ἀληθινὴ ποίηση, μᾶς τὴ δίνει με ἀπλοχεριὰ μιὰ νέα, πολὺ νέα ποιήτρια, πὺδ μόλις ὁ ἀνθὸς τῆς μούσας της λουλούδισε, μαράθηκε κιόλας. Ἡ Μαρία Πολυδούρη. Μὲ δυὸ συλλογῆς της πῆρε τὴ θέση της, μιὰ θέση πὺδ ἀξίζει στὸ νεοελληνικὸ στίχο. Μὰ ἡ ζωὴ τὴν προδίνει, μιὰ μοῖρα κακὴ στομώνει τὸ ἀηδόνι πὺδ προβάλλει χαρούμενο μέσα στὴν ἀνοιξὴ νὰ ψάλλει.

"Έχω μιὰ χάρη.
Στὴν ἀνθήσῃ μου φορῶ στεφάνι
τὸ μαρασιμό.

"Ἡ λυρικὴ φωνὴ τῆς Πολυδούρη, μιὰ κραυγὴ πένθιμη, ἕνας στεναγμὸς, μιὰ διαμαρτυρία. Σὰ νὰ μᾶς ἔρχεται ἀπὸ πολὺ μακριὰ ἕνας ἥχος μελωδικός, πὺδ μᾶς σταματᾶ γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουμε προσεχτικώτερα.

Ποιά γνωρίσματα λοιπὸν χαρακτηρίζουνε τὴν καινούρια αὐτὴ Σαυφῶ;

Περήφανη στὸ ἀγνάντεμα και ταπεινὴ στὴ λαχτύρα τῆς ζωῆς. Ἄπλῃ στὴν ἔκφραση και σύνθετη στὰ νοήματα. Παρθενικὴ στὸ φανερωμὰ της και με κάτι τὸ σατανικὸ στὸ σαρκασμὸ της. Μὲ γαλήνη στὴ σκέψη και τρικυμία στὴν καρδιά. Μὲ τὸ φῶς στὰ μίτια και τὸ βαρὺ σκοτάδι στὴν ψυχὴ. Ἀντικρίζει τὴν πλίσση με χαρὰ πικρὴ και τὴν ψάλλει με θανατερὴ λύπη. Ζηλεύει τὴν ἀνδηση τῆς ἀνοιξῆς κ' ἐπιθυμεῖ τοῦ χειμῶνα τὰ χιόνια. Θεσμὴ στὸ πῆθος και ψύχραιμη ἐμπρός στὴ μοῖρα. Τρυφερὴ στὴ θύμηση τῆς ἀγάπης και σκληρὴ στὸ ἀντίκριμά της. Ἄπιστη στὴν πραγματικὴτητα και πιστὴ στῶν ὄνειρων τῆς χίμαιρας.

Τὰ ἐρωτικὰ λόγια τοῦ ἀγαπημένου τὴ μὲθούνε με τὴ μέθη τοῦ θανάτου. Τὰ λόγια αὐτὰ, μιὰ ὑπόσχεση πὺδ καιεῖ, μιὰ ὑπόσχεση πὺδ ἀργεῖ νὰρθῆ. Μὰ ὁ θάνατος δὲ δίνει καμιά, καμιά ἐλπίδα. Αὐτῆς τῆς ἔσβησε ἡ ζωὴ με τὴν ψυχρὴ πνοὴ της. Δὲ μένει τίποτ' ἄλλο τώρα παρὰ μέσα στὴν ἄγρια καταιγίδα τοῦ ἔρωτα νὰ μετριηθοῦνε θάνατος και ζωὴ... Μὲ τέτοιες μεγαλόστομες εἰκόνες, πὺδ σαρταροῦνε ἀπὸ ἀλήθεια και εὐλιχρίνεια, ἡ Πολυδούρη τραγουδεῖ τὰ δικὰ της αἰσθήματα και πάθη. Τὸ τραγοῦδι της φτάνει ὡς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μας και μᾶς ταράζει, κάποτε μᾶς τρομάζει με τὴν τρυφερὴ ὀμότητά του, με τὸ ἀμέτρητο ἔλεός του.

Μέσα στὸ βαθὴ λυρισμὸ πὺδ ἡ μοῖσα τῆς νέας αὐτῆς τεχνίτρας μᾶς προσφέρει, ἕνα δλόκληρο και μοναδικὸ δράμα νιώθουμε νὰ παίζεται. "Α! τὴ θαῦμα, ὅταν πλησιάζει κανεῖς στὸ κρίσιμο αὐτὸ σημείο, πὺδ ἔφτασε ἡ ποιήτρια τῆς «Ἠχὼς στὸ χάος» κ' ἔχει τὴ δύναμη ν' ἀγναντεύῃ τὸν ἐσώτερο ἑαυτὸ της με τὴση

*) Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο και τέλος.

γαλήνη, να περιοδεύη στα τωρινά και στα παρασμένα με τόση εδαιστησία, να μπορή και ν' αλλάξῃ τις ώρες του μαρτυρίου σε άρμονικούς τόνους μιᾶς παθητικότητας κιθάρας!

Ἡ σύγκρουση τῆς λαχτάρας γιὰ τὴ γλύκα τῆς ζωῆς ποὺ φεύγει καὶ τοῦ ἀμείλιχτου θανάτου ποὺ ὀλοένα παραμονεύει, τὸ δίλημμα τῆς ἀγάπης—μαζὶ τῆς ἡ εὐτυχία, χωρὶς αὐτὴ τὸ χάος καὶ ἡ συντέλεια, δώθε ἡ σωτηρία, ἐκεῖθε ὁ χαμὸς—ὄλα τὰ δραματικά στοιχεῖα ριγμένα στὸ καμίνι τῆς ποιητικῆς δημιουργίας. Τί βγαίνει; Μιὰ φλόγα δυνατὴ, κόκκινη, αἱματένια, ποὺ εἶναι σπάρταγμα νὰ τὴ νοιώθῃς καὶ νὰ τὴν ἀντιορίζῃς. Καὶ ξαναθυμούμαστε τώρα τὰ λόγια τοῦ ξένου ποιητῆ: «Ἡ ποίηση; Λίγος καπνὸς ποὺ ἀνεβαίνει ψηλὰ στὸν αἰθέρα, ἀπὸ κάποια ψυχὴ τὴ στιγμή ποὺ ἄλλο καίγεται».

Στὰ παλιότερα χρόνια,—τὰ χρόνια ποὺ στιχοφγούσανε στὴν καθαρεύουσα,—ἔδω, στὴν Ἀθήνα, μιὰ σειρὰ ὀλόκληρη ἀπὸ ποιητὲς λεημονημένους πιά, ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὸ ρομαντικὸ πεσμιμὸ τῆς ἐποχῆς, θρηνοδοῦσε ἀκα-

τάπανστα, ἀναθεματίζοντας τὴ ζωὴ καὶ τὴ δημιουργία.

Εἶναι πικρὸς, ὦ φίλοι μου, ὁ ἀληθὴς μας βίος. Εὐδαίμων ὅστις κοιμηθεῖς, κοιμάται αἰώνως.

Ἡ σχολὴ αὐτῆ τῶν ὀλοφρομένων, ἄμουση καὶ ἀφιλοσόφητη, δὲν ἔχει βέβαια καμιὰ σχέση μετὰ τὴ σημερινὴ ποίηση τῆς μελαγχολίας καὶ τοῦ ἐλεγειακοῦ τόνου. Τότες ὁ θρηῖνος πῆγαξε ἀπὸ μίμηση, ἐνῶ τώρα τὸ βουβὸ κλάμα ποὺ μᾶς σπαράζει εἶναι τὸ βαθὺ παράπονο τοῦ αἰώνου ἀνθρώπου, ποὺ ἀναβρῶζει ἀπὸ θεσμὴ ἀγάπη καὶ λαχτάρα γιὰ τὴ ζωὴ, ἀπὸ πόθο καὶ φλόγα γιὰ τὴν ὄνειρεμένη εὐτυχία, ποὺ ὅμως μὴν ἄδικη μοῖρα κόβει τὴ χαρὰ, πνίγει τὰ ὄνειρα, μᾶς ἀνεβάζει στὴν κορυφὴ τοῦ τόνου, ἀπ' ὅπου βλέπουμε πῶς μονάχα ὅταν ὁ ἀνθρώπος λυτρωθῇ, ἐλευτερωθῇ ἀπὸ τὴς πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς του ἄλυσίδες, θὰ μπορέσῃ νὰ νοιώσῃ τὸν προορισμὸ του καὶ ὀλοκληρωτικὰ νὰ τὸν πραγματοποιήσῃ.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

Lorenzo Stecchetti

ΣΤΗΝ ΑΡΕΤΗ

Πῶς σκανταλίζεσαι λιγνὴ ἀρετὴ καημένη
σὰν δῆς λίγο γυμνὲς γυναίκες πλάτες,
σταυροκοπιέσαι κόρη γερασμένη,
στεγνὴ, ξεδοντιασμένη, μὲς στὴς στράτες.

*Ἄς τὴν κοιλάδα αὐτὴ τὴ δακρυσμένη.
Τραβήξου, κούψου καὶ ἄσε τοὺς διαβάτες,
μὴν τοὺς κοιτᾶς, περνοῦν ζευγαρωμένοι
γελῶντας - εἶναι Μάης! - μὲ νιὲς ὄψατες.

Κλεισε τὰ μάτια, ξέφρενα ἀγαπαίε
ὁ κόσμος ὅλος κ' ἡ ἀμνάς σου ἡ θεία
πάει καὶ αὐτὴ κρυφὰ γιὰ νὰ συλλάβῃ...

Κλεισ' τὸ βιβλίον αὐτὸ νὰ μὴ σάνιβῃ
τὴν πάναγνή σου αἰδώ, καθὼς ὑμναίει
πόσο γλυκεῖ τὸ Μάη εἶν' ἡ ἁμαρτία!

ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ

Ἡ πολιτεία ξέφρενη γιορτάζει
καὶ φανερὰ οἱ ἀνθρώποι μασκαράδες
δείχνονται, μὲ κοστούμια ἀπὸ ἀτλάξι
ποὺ ἀλύπητα πληρώνουν μὲ παράδες.

Ἐπίσημα ἕνας κόσμος τὸ φωνάζει
πάνω σὲ στολισμένους ἀραμπάδες
μὲ μίσκας καὶ τρουμπέττες ἀλλαλάζει,
περότοι δῶ καὶ καὶ μαχαραγιάδες.

Λεφτὰ γιὰ τὴς μογιές, τὴ σερπαντίνα,
τὴς μάσκες, καὶ πολλοὶ μ' αὐτὸ τὸ κρῦν
φτωχοὶ - σκέψου! - πεθαίνουν ἀπ' τὴν πείνα,
καὶ ἄλλοι βογκοῦν σὲνα νοσοκομεῖο...
Νὰ ἡ Κοινωνία ἡ ψεύτρα ἡ θεατρίνα,
νὰ καὶ ὁ κοσμάκης τὸ φρενοκομεῖο...

(Παράφραση)

Gabriele D'Annunzio

Ω! ΝΙΟΤΗ ΜΟΥ

Ἦ νιότη μου, τὰ βρὸ σου τὸ στεφάνι
ξεφύλλισε ὠμὲ στὸ μέτωπό μου,
καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ μου βάρυσε καὶ κάνει
νὰ σκύβῃ τὸν ὡς χτὲς ἴσιο κορμό μου.

Σὰν φρούτο γίνηκε ὄριμο ἡ ψυχὴ μου
καὶ ὅπως ποτὲ καλὴ, γιὰ ὅλα ποναίει,
λιγάζει, ματώνει, δριθύνεται μὰζι μου,
δὲν κλαίει, μόνον νιώθει καὶ σχωρναίει.

Σβοῦν κ' οἱ στερεὲς αὐγὲς στὸ πρόσωπό μου
ὡ νιότη, κ' οἱ παλμοὶ σιγοῦν, δὲν πνέει
ὁ δυνατὸς τυφῶνας σου πιά ἐντὸς μου.

Τώρα ζῶ γιὰ νὰ βλέπω νὰ χαράξῃ
τὸ δάκρι σάλλων μάτια, πῦναι νέοι
ἀκόμα, καὶ τὸ στῆθος τους κολλάζει.

(Ἀπὸ τὸ Poema Paradisiaco)

Ada Negri

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ

Ἔνα χειμῶνα μέσα ἀπὸ τὸ χῶμα
βγήκε μιὰ ἄσκη ἀνεμῶν βιαστικῆ,
μὰ γύρω τῆς δὲν εἶχαν λιώσει ἀκόμα
τὰ χιόνια κ' ἔτσι λίγησε νεκρῆ.
Καὶ τὸ φτωχὸ λουλουδί, παγωμένο,
πέθανε πρὶν ἀκόμα γεννηθῆ.

Στὸ στόμα μου κ' ἐμένα κάποιο δέλι
γιὰ σένα ἀπ' τὴν ψυχὴ μου ἕνα φίλι
τρεμουλιαστὸ μουμπουκίσε στὰ χεῖλη,
μὰ σὺ ἔστρεψες ἀλλοῦ τὴν κεφαλή...
Κι ἀπὸ' να κίνημά σου χτυπημένο,
πέθανε τὸ φίλι πρὶν γεννηθῆ.

ΡΙΤΑ Ν. ΜΠΟΥΜΗ